

Mer än bara språk

Gästföreläsare, rollspel och studeranderåd. På sfi-skolan SVEAS är undervisningen varierande och de studerande står i centrum.

– Vi jobbar inte bara med språket, vi jobbar med hela människan, säger Elisabeth Svensson, lärare på skolan.

Fatima Adilsadaeh är från Afghanistan och kom till Sverige 2003. När hon kom hit kunde hon varken läsa eller skriva. Nu har Fatima studerat svenska för invandrare, sfi, på SVEAS i tre år och har kommit till D-kursen.

– Jag trivs jättebra, det är en bra skola, säger Fatima. Här är bra lärare, jag får mycket hjälp.

Fatima Adilsadaeh

SVEAS är en av Göteborgs sju utbildningsanordnare som bedriver sfi-utbildning. I skolans lokaler vid Redbergsp platsen läser cirka 220 elever av många olika nationaliteter och det talas cirka 20 språk. Skolans profil är att ta emot och undervisa invandrare med låg utbildning och analfabeter. Många av kursdeltagarna har ingen utbildning med sig från sitt hemland. I genomsnitt går eleverna 3-4 år. När de har klarat de fyra kurserna, A-D, och fått godkänt betyg har de grunderna för att studera vidare.

– Vårt mål är att alla deltagare ska få betyget godkänt på kursen, även om det kan vara ett svårt mål att uppnå, säger Elisabeth Svensson, lärare och delägare på skolan. Men lika viktigt är att kursdeltagarna blir aktiva medborgare, att de förstår vårt samhälle och känner sig delaktiga. Vi jobbar inte bara med språket, vi jobbar med hela människan.

Dagens gästföreläsare

Under förmiddagen får eleverna som går på kurserna A- och B med modersmålen arabiska, somaliska och kurdiska delta i en föreläsning med Sharaf Hjältar (Sharaf betyder heder på arabiska). Sharaf Hjältar är en frivilligorganisation som består av invandrarkillar som föreläser om bland annat hedersvåld mot kvinnor. Den kurdiska gruppen lyssnar allvarsamt och bortsett från föreläsarens röst är det alldeles tyst i rummet. I den somaliska gruppen är det däremot intensiva diskussioner bland kursdeltagarna. Efter föreläsningen kommer flera av eleverna fram till lärarna och säger att de var nöjda med föreläsningen och tyckte den var bra.

Engagerade lärare

Av de drygt 15 lärarna på skolan har en tredjedel invandrarbakgrund. Alla i lärarkåren deltar i beslut och ansvarar över verksamheten. Engagemanget är stort och alla är måna om att eleverna trivs och får kunskaper med sig för att klara sig vidare i samhället.

Lärarna Marie och Elisabeth hjälper en elev att förstå ett brev från bostadsförmedlingen.

– Ibland händer det att nya kursdeltagare ringer för att de har svårt att hitta hit till skolan, berättar Marie Kärnsås, en av skolans lärare. Då har vi från skolan

åkt ut och mött dem och lärt dem hur man tar sig till skolan med spårvagn.

De flesta eleverna på SVEAS är motiverade både inför att lära sig läsa och skriva på sitt modersmål och att lära sig om det svenska samhället och språket.

– Men visst finns det studerande som inte är motiverade att gå i skolan, säger Elisabeth Svensson. Om en elev har hög frånvaro kallar skolan till ett samtal. Vi försöker tillsammans med den studerande komma fram till vad orsaken till den höga frånvaron är och vad vi kan göra för att öka motivationen.

Orsakerna till frånvaro kan vara flera. Att lära sig läsa och skriva vid vuxen ålder kan många gånger var motigt menar Elisabeth. Det kan också bero på familjeförhållanden.

– För skoltrötta elever försöker vi lägga in mer arbetsplatsförlagd praktik. Det ger oftast ökad motivation till att lära sig det svenska språket och samhället.

Juma Mussa kommer från Burundi i Rwanda. Han har varit på skolan i tre år och läser nu C-kursen. Juma säger att han trivs jättebra med alla lärare och kurskamrater. Parallellt med C-kursen har han en praktikplats på Mc Donald's där han arbetar två dagar i veckan.

– Jag hoppas att det ska finnas jobb där efter praktiken. Mitt mål är att bli klar med D-kursen och sedan plugga vidare till kock.

När Juma Mussa först kom till SVEAS kände han sig orolig för hur det skulle gå, han hade en dålig erfarenhet med sig från sitt förra försök att läsa på sfi. Men den här gången gick det bättre. På introduktionssamtalet fick Juma träffa

” Hon lyssnade på mig och jag fick berätta om min situation.

läraren Birgitta Hjertén.

– Hon lyssnade på mig och jag fick berättat om min situation. Det kändes lätt här, säger Juma och tar sig för bröstet. Det är bra kontakt mellan lärare och elever, lärarna på skolan har hjälpt mig mycket.

”Vårt mål är att alla deltagare ska få betyget godkänt på kursen.

Eleverna får först och främst lära sig att hantera en dator, hur man klickar

med musen, öppnar program och spar filer. När de väl lärt sig grunderna kan de till exempel börja jobba i Lexia, ett ordprogram som även används för elever med läs- och skrivsvårigheter.

Ett annat tillval är ”Konversation”. Där använder sig lärarna av suggestopedisk undervisning, som innebär att eleverna får utöva ett rollspel i kombination med att träna på språket. Undervisningsmetoden är lekfull och gör det lättare för eleverna att lära sig svenska språket i olika vardagliga situationer.

– I dag ska vi gå på restaurang, säger

sätter samman grupperna för att de ska öva på sina språkkunskaper i svenska.

– Det kan lätt bli att deltagarna pratar på sitt modersmål om flera av dem kommer ifrån samma land, säger Elisabeth Svensson.

I ett annat klassrum undervisar Lasse Svensson i tillvalsämnet ”Träna inför sfi”. Eleverna tränar inför sfi-prov genom att fylla i övningstexter med handledning av läraren. I klassrummet sitter Fatima Adilsadaeh från Afghanistan och jobbar med sitt övningshäfte.

Förutom de tre dagar i veckan som man ska vara i skolan försöker Fatima även åka dit så mycket hon kan. Efter sfi vill hon läsa svenska som andraspråk på komvux.

– Lärarna frågar om jag vill gå på praktik men jag vill prata bättre svenska först, säger Fatima och ler.

Text och foto: Ingegerd Andersson

Möjlighet till påverkan

Varje elev som kommer till skolan har ett introduktionssamtal tillsammans med tolk. I samtalet får eleven berätta vad han eller hon vill göra och vilka förväntningar de har på utbildningen. Utifrån samtalet formuleras en arbetsplan. En fördjupad studieplan görs sedan tillsammans med eleven och följs upp två gånger om året. I studieplanen får eleven själv fylla i vad de har för behov av att kunna tala, läsa, skriva och räkna, vad de framförallt behöver träna på och vad de har för målsättning för terminen samt för studierna i sin helhet. I studieplanen ingår även en uppföljning där man ser om eleven har uppnått förväntat resultat sedan föregående studieplan.

Den gemensamma verksamheten kan eleverna påverka genom studeranderådet. I rådet sitter en representant från varje klass och de träffas en gång i månaden. Rådet lämnar synpunkter och förslag på förändringar till lärarnas arbetsmöten.

Lärande i samhällslivet

Varje termin får eleverna välja två tillvalsämnen som ska hjälpa dem att öva på sina språkkunskaper. I datasalen pågår lektion i datorkunskap, ett av de tillval som eleverna kan välja bland. Fyra elever sitter och jobbar vid varsin dator.

Läraren David Morris undervisar i datasalen.

Glada skatt utbryter när rollerna delas ut.

läraren Elisabeth Svensson och börjar dela ut roller till alla eleverna. Du får vara bankchef och bo i Malmö, du får vara veterinär och bo i Umeå.

När alla blivit tilldelade sina roller tar Elisabeth fram en väska med hattar, peruker och sjalar. Eleverna glömmar bort att vara blyga och fnissar och skrattar åt varandra. I rummet bredvid har några andra elever förberett en ”restaurang” där eleverna nu får agera serveringspersonal. Rollspelet är i full gång och stämningen är lättsam. Restaurangbesökarna visas till bords av serveringspersonal. Nu ska middag beställas från meny och konversationerna är i full gång vid varje bord. Var bor du? Vad arbetar du med? Är du gift? Frågorna är många.

Till rollspelet väljer Elisabeth medvetet deltagare från olika länder när hon

Fakta:

- Alla kommuner i Sverige har ansvar för att sfi-undervisning bedrivs.
- Det finns tre studievägar med fyra kurser. I studieväg Sfi 1 ingår kurserna A och B, i Sfi 2 kurserna B och C samt i Sfi 3 kurserna C och D.
- Sfi-kurserna motsvarar grundskolans läsår 1-6. Efter sfi-kurserna finns grundläggande Svenska som andraspråk (SAS) som motsvarar grundskolans årskurs 7-9 och Svenska som andraspråk A och B på gymnasienivå.
- Läsåret 2005/06 gick det 52 500 elever i sfi-undervisning.